

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík
Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051
Netfang: nel@nel.is
Tilv.: 24040005

Ákvörðun nr. 68/2024

Þann 13. desember 2024 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 68/2024.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá [REDACTED], dags. 11. apríl 2024. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við starfshætti starfsmanna embættis Lögreglustjórans á Norðurlandi eystra, framkomu þeirra og möguleg brot í starfi í tengslum við afskipti sem höfð voru af kvartanda í þrígang, á tímabilinu frá ágúst 2023 til apríl 2024.

Fyrsta atvikið átti sér stað í ágúst 2023. Kvartandi heldur því fram að starfsmenn embættisins hafi keyrt á eftir henni frá Akureyri og stoppað hana rétt áður en hún kom að [REDACTED]. Þar hafi verið á ferð tveir lögreglumenn og annar þeirra hafi haft vitneskju um mál er varðaði dóttur kvartanda og barnsföður hennar, sem lögreglan hafi ekki átt að hafa upplýsingar um.

Annað atvikið átti sér stað í febrúar 2024 þegar kvartandi var að fara með dóttur sína í leikskóla. Fram kemur að lögreglubífreidd hafi verið lagt fyrir utan leikskólann og sami lögreglumaður og hafði stoppað hana í fyrsta skiptið hafi verið í bífreiddinni. Fyrir utan bífreiddina hafi barnsmóðir kærasta kvartanda staðið og spjallað við lögreglumanninn. Þegar kvartandi hafi ekið frá leikskólanum eftir að hafa komið barninu á leikskólann á umræddur lögreglumaður að hafa ekið á eftir kvartanda langa vegalengd.

Þriðja atvikið átti sér stað í apríl 2024 þegar kvartandi var stöðvuð við akstur eftir að hafa ekið dóttur sinni á leikskólann. Fram kemur að hún hafi verið látin blása í áfengismæli og tekin í fíkniefnapróf. Einnig að lögreglumaðurinn hafi verið mjög ógnandi, dónalegur og neitað að láta kvartanda fá lögreglunúmer sitt.

Nefndin óskaði eftir frekari upplýsingum frá embætti Lögreglustjórans á Norðurlandi eystra með bréfi dags. 2. maí 2024.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærur á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Lögreglustjórinn á Norðurlandi eystra svaraði beiðni nefndarinnar um upplýsingar með bréfi dags. 6. ágúst 2024. Meðfylgjandi voru öll gögn er varða erindið ásamt upptökum úr búkmyndavél og eyewitness-kerfi lögreglubifreiðar vegna afskipta þann 8. apríl 2024.

Í svari embættisins kemur m.a. eftirfarandi fram:

Afskipti í ágúst 2023:

„Um er að ræða mál lögreglu nr. [...] frá 4. ágúst 2023, sem varðar akstur bifreiðar án þess að hafa endurnýjað ökuréttindi og var hér um ítrekunarbrott að ræða. Málinu var lokið með undirritun sektargerðar [...].“

Þá kemur einnig fram að fyrir liggi lögregluskýrsla vegna málsins þar sem gert er grein fyrir ástæðum þess að bifreiðin var stöðvuð.

Atvik í febrúar 2024:

Fram kemur að umræddur lögreglumaður hafi ekki verið starfandi við embættið á þeim tíma sem atvikið á að hafa gerst.

Afskipti í apríl 2024:

Fram kemur að lögregla hafi stöðvað kvartanda við umferðareftirlit og eru fyrirbyggjandi upptökur sem sýna samskipti lögreglu og kvartanda á vettvangi.

Þá hafnar embættið því alfarið að starfshættir og/eða framkoma starfsmanna lögreglu í umrædd skipti hafi verið óeðlileg.

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. mgr. 1. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaoðryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindinu er ljóst að um er að ræða kvörtun sem lýtur að framkomu og starfsaðferðum starfsmanna embættis Lögreglustjórans á Norðurlandi eystra.

Nefnd um eftirlit með lögreglu fór yfir erindið og þau gögn sem bárust. Varðandi meint atvik í febrúar 2023 liggur fyrir að umræddur lögreglumaður var ekki lengur við störf hjá embætti Lögreglustjórans á Norðurlandi eystra. Því tekur nefndin ekki afstöðu til þessa hluta kvörtunarinnar.

Samkvæmt gögnum málsins var kvartandi stöðvuð við umferðareftirlit bæði í ágúst 2023 og þann 8. apríl 2024. Engar upptökur eru til staðar vegna afskipta í ágúst 2023 en samkvæmt lögregluskýrslu gerðist kvartandi sek um að keyra án þess að hafa endurnýjað ökuréttindi sín. Ekki verður annað séð af skýrslu lögreglu en að farið hafi verið að öllum reglum í umrætt sinn. Í seinna skiptið var kvartandi stöðvuð við umferðareftirlit með það í huga að kanna ökuréttindi og ástand ökumanns. Samkvæmt 52. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 er ökumanni vélknúins ökutækis skylt að kröfu lögreglu að gangast undir öndunarpróf og láta í té svita- og munnvatnssýni með þeim hætti sem lögregla ákveður ef hann hefur verið stöðvaður við umferðareftirlit. Kvartandi reyndist ökufær. Lögreglumenn sýndu kvartanda kurteisi og nærgætni á vettvangi. Með hliðsjón af því hvernig málsatvikum var lýst í kvörtuninni og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, sér í lagi upptöku úr búkmyndavél vegna afskipta af kvartanda þann 8. apríl 2024 telur nefndin að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega refsiverða eða ámælisverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Nefndin telur því ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Niðurstaða

Ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Reykjavík, 13. desember 2024

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir